

ERDÉLY CÍMERE

A bécsi döntés óta újra gyakran találkozunk Erdély címerével és talán nem egy szemlélőben felvetődött a gondolat, mit jelentenek a különböző alakok a címer rajzában.

Erdély címerének a leírása a következő: vörös keskeny pólyával (pánttal) osztott pajzs; fent kék mezőben aranycsőrű, növekvő fekete sas, ettől balra sugaras arany nap, jobbra fogyó (C), ezüst holdsarló. Az alsó arany mezőben két sorban (4, 3) vörös bástya, zárt kapuval, lent három, lent négy orommal és két ablakkal.

A történeti adatok és a hagyomány a sást az erdélyi magyarság, a holdat és napot a székelyek, a hét bástyát pedig az erdélyi szászok címerének mondja és tartja.

Erdély címerével először Báthory Zsigmond 1590-ből való pecsétjén találkozunk. (I. ábra.) Ezen más címerek mellett ott látjuk Erdély három nemzetének a címerét is. Ettől kezdve az erdélyi három nemzet címere különböző elosztásban ott sze-

Báthory Zsigmond fejedelmi nagy-pecséte.

reper minden erdélyi fejedelem pecsétjén.

Erdély címerének mai alakját Mária Terézia határozta meg, aki 1765-ben Erdélyt külön címeres diplomában nagyfejedelemség rangjára emelte. Ezóta használjuk Erdély címerének mai ismert alakját. (3. ábra.)

Az erdélyi magyarság sasos címerének régi eredetére mutat, hogy a legrégebb magyar vármegye, Alsófehér, is a sást használja címerében és hogy a honfoglaló magyarságnak is volt ősi jelvénye: a fekete Turul madár. Nem lehetetlen tehát, hogy az erdélyi magyarság a címer sasában az ősi jelvény, a Turul madár emlékét őrizte meg.

Az erdélyi szászok címere a hét bástya. Ez úgynevezett beszélő címer, ami Erdély német nevére utal. Erdély = Siebenbürgen = hét vár, ami a hét „szász szék” városait jelképezi.

A legérdekesebb a székelység napjának és holdjának valószínű magyarázata. A székelyek címeréről 1590 előtt szintén nincsen adatunk.

A székelység egy része a nyugati határszéleken, tehát a Dunántúlon lakott. A kereszténység felvételekor és ez elől vonult innen egy részük Erdélybe, hogy itt még egy ideig megőrizze ősi vallását, hagyományait és szokásait.

Mi bizonyítja ezt? Egy ősi népi szokás: a regölés. Karácsony és más ünnepek táján a regös énekesek házról-házra járnak és alkalmi énekeket mondanak. Ezeket a regös énekeket csak a Dunántúlon és a székelyeknél találjuk meg, legtöbbször annyira egyező motívumokkal, hogy ezek feltétlenül közös eredetre vallanak.

A nap és hold meg a csillagok a magyar sámáni eredetű regösénekekben, az „árdeli” (=erdélyi) sámánok és utódjaik, a regösök ruhá-

zatának ékességeit ábrázolják. A székely és csángó sámánok, kik a Dunántúlról vándoroltak el a keresztény térítés elől, évenként visszatértek a „regös nagy úton” — mint a regösénekek mondják —, hozva a „régí törvént” atyafiaiknak Dunántúlra, felújítva a pogánykor és pogány vallás emlékeit.

Később mindez már csak szimbólum, jelkép. Szimbólum lett a regösdalokban a napnak és holdnak az emlegetése, mint a régi pogány székelység sámánjainak jelképe.

A székely sámánoknak nappal és holddal való szimbolizálása kezdetben költői keretben, szóval és gesztusokkal, a regösénekekben történt.

Bácsai Akos fejedelmi címere.

Erdély cimere a nagyfejedelemségi oklevélben.

De elkövetkezett később, a kereszténység megszilárdulása korában egy század, amikor a hold és nap már egy egész népet: a székelységet jelentette. Mint ilyen került bele azután Erdély címerébe, amikor már nemcsak énekeltek az „árdeli” napról és holdról, hanem ábrázolni, rajzolni is kezdték e jelképeket.

Ez az eredete Erdély címerében a székelység napjának és holdjának, őrizve ma is, ebben is a székelyek tiszta, hagyományokhoz ragaszkodó ősi eredetét és multját.

Dr. Donászy Ferenc.

Erdélyi

regi kedves vevőinket értesítjük, hogy cégünk ma is fennáll és ugyanugy, mint az elcsatolás előtti évtizedekben, hatalmas, egész házat megtöltő választékkal és szolid árakkal örömmel állunk rendelkezésükre!

NAGY ZSIGMOND

BUTORRAKTÁR

BUDAPEST, VI., LÁZÁR-UTCA 3.

EGÉSZ HÁZ

BUTOR